КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН ОШОБЛУСУ АЛАЙРАЙОНУ

БУДАЛЫК АЙЫЛДЫК КЕЦЕШИ

КЫРГЫЗСКОЙ РЕСПУБЛИКИ ОШСКАЯ ОБЛАСТЬ АЛАЙСКИЙ РАЙОН

БУДАЛЫКСКИЙ АЙЫЛНЫЙ КВНКШ

БУДАЛЫК АЙЫЛДЫК КЕЦЕШИНИН 7 ЧАКЫРЫЛЫШЫНЫН КЕЗЕКСИЗ 12 ОТУРУМУНУН № 12/3 ТОКТОМУ

15.12.2022 **Кайнама айылы**

"Будалык айыл екмвтунун аймагында керктондуруу, жашылдандыруу, тазалыкты сактоо боюнча типтуу эрежелери жонундо" Жобону бекитуу жвнундв

Кыргыз Республикасынын Президентинин 2022-жылдын 6-сентябрындагы "Улуттук тазалык куну жана 2023-2025-жылдар мезгилинде тиричилик калдыктарын иштетуу боюнча натыйжалуу инфраструктура тузуу боюнча иш аракеттер планы женундегу" Жарлыгынын 5-пунктуна ылайык жана Будалык айыл екметунун башчысы К.А.Мусабаевдин билдируусун угуп, талкуулап Будалык айылдык кенеши

токтом кылат:

1.Кыргыз Республикасынын Прездентинин 2022-жылдын сентябрындагы "Улуттук тазалык куну жана 2023-2025-жылдар мезгилинде тиричилик калдыктарын иштетуу боюнча натыйжалуу инфраструктура тузуу боюнча иш аракеттер планы женундегу" Жарлыгынын 5-пунктуна ылайык, "Будалык айыл екметунун аймагында керктендуруу, жашылдандыруу, тазалыкты сактоо боюнча типтуу эрежелери женунде" Жобо бекитилсин. (тиркеме тиркелет)

2. "Будалык айыл екметунун аймагында керктендуруу, жашылдандыруу, тазалыкты сактоо боюнча типтуу эрежелери женунде" Жобонун аткарылышын камсыз кылуу Будалык айыл екметунун башчысы К.А.Мусабаевге милдеттендирилсин.

3. Бул токтомдун аткарылышына кеземел жургузуу укук тартиби, этика, мыйзамдуулук жана социалдык-маданий маселелер боюнча туруктуу комиссиясына милдеттендирилсин.

Төрага **У. Арапбай у**

Будалык айылдык кенешинин
2022-жылдын 15-декабрындагы № 12/3
токтомуна тиркеме

Будалык айыл екметунун аймагында кѳрктѳндуруу, жашылдандыруу, тазалыкты сактоо боюнча типтуу эрежелери

1. Жалпы жоболор

1. Будалык айыл аймагында керктендуруу, жашылдандыруу, тазалыкты сактоо боюнча типтуу эрежелери (мындан ары - Эрежелер) Кыргыз Республикасынын укук бузуулар женунде кодексине, "8ндуруш жана керектее калдыктары женунде", "'Жергиликтуу мамлекеттик администрация жана жергиликтуу ез алдынча башкаруу органдары женунде" Кыргыз Республикасынын Мыйзамдарына, "Улуттук тазалык куну жана 2023-2025-жылдар мезгилине тиричилик калдыктарын иштетуу боюнча натыйжалуу инфраструктура тузуу боюнча иш-аракттер планы женунде" Кыргыз Республикасынын Президентинин 2022-жылдын 6-сентябрындагы №305 Жарлыгына жана калктуу конуштарды тышкы керктендуруу жана айлана-чейрену коргоонун абалына талаптарды аныктаган Кыргыз Республикасынын башка ченемдик укуктук актыларына ылайык иштелип чыккан.

2. Эрежелер тышкы керктендуруу, жашылдандыруу жаатында бирдиктуу жана милдеттуу талаптарды белгилейт, менчигинин туруне карабастан бардык юридикалык жана жеке жактар учун аймактык башкармалыгынын, аймактык башкаруу мекемелеринин аймагын тазалоонун жана тейлеенун тартибин аныктайт.

3 Будалык айыл екмету ушул Эрежелерде белгиленген керктендуруу маселелери менен байланышкан жергиликтуу маанидеги маселелерди чечуу учун жоопкерчиликтуу болот.

2.Негизги тушунуктвр жана терминдер

5. Ушул Жободо теменкудей тушунуктер жана терминдер колдонулат:

Абонент - тиричилик таштандыларын чыгаруу жана жок кылуу боюнча кызматтарды керсетууге келишим тузген же тузууге милдеттуу жеке же юридикалык жак;

Калктуу конуштун сырткы келбетин кѳрктѳндуруу - калктуу конуштун айланасында калктын жашоосу жана эс алуусу учун жагымдуу шарттарды тузууну камсыз кылуучу иштердин жана элементтердин топтому;

КТТК чыгаруу - атайын автотранспортторго ташып жуктее, таштанды жайларын жана аларга кире бериш жерлерине тегулген таштандылардан тазалоо, андан ары катуу калдыктарды чогултуучу жайлардан жок кылуу жайларына ташып жеткируу;

Жашылдандырылган жерлер - жасалма турунде жана табигый есуп чыккан бак-дарак, бадал жана чеп есумдуктеру;

Таштанды - ар кандай калдыктар, анын ичинде катуу турмуш- тиричилик калдыктары, ири келемдуу калдыктар, керектее жана ендуруш калдыктары;

Курчап тургап айланадагы аймак - юридикалык же жеке жактардын менчигинде, ижарага алынган же пайдаланылган жер тилкесинин, имараттын, чарбалык курулуштун жана башка объекттердин чек araларына периметри боюнча тикелей чектеш, ижара укугунан бошотулган муниципалдык аймак;

Аймакты санитардык жактан тазалоо - аймакты тазалоо, кечедегу таштандыларды, калдыктарды чогултуу;

иштерин уюштуруу Квчедегу таштандылар - жолдордо коомдук жайларда пайда болгон таштандылардын туру (кече таштандылары), алар грунт, кум-гаш, топурак, табигый есуучу бак дарактардын материалдары (жыгачтар, есумдуктердун калдыктары), кагаз, картон, полиэтилен, айнек, чупурек, металл жана башка материалдардан турат.

Катуу турмуш-тиричилик калдыктары (мындан ары - КТТК) - адамдар кунумдук турмуш-тиричилигинде колдонгон, анын ичинде тамак-аш азыктарын жасоодон, турак уйлерду, уйдун тегерегиндеги короолорду жана жалпы эл колдонуучу жайларды жыйноодон, турак жайларда уй жаныбарларын жана уй канаттууларын багуудан пайда болгон жана ошондой эле эскирген, уйдегу пайдаланылбай калган буюмдардын калдыктары.

3. Катуу турмуш-тиричилик калдыктарды чогултуу жана чыгаруу

Жеке турак жайларда жашаган тургундарга КРнын Жарандык кодексинин нормаларына ылайык коомдук келишимдердин негизиндеги келишимдерди тузууге жол берилет.

1) Пластик бетелкелер, полиэтилен баштыктар, кагаз-картон сыяктуу кайра иштетуучу калдыктар;

2) Меме-жемиштер, жашылчалар турундегу органикалык калдыктар;

3) Калдыктар, сеек, айнек, темир тезек буюмдары, от жаккандан чыккан кул сыяктуу кайра иштетилбеген таштандылар.

9. Жеке турак жайларда жашаган тургундар калдыктарды мушектерго белуштуруп иргейт.

10. Тургундар айылдын чогулушунда кийинки ташып чыгуу учун калдыктарды сактоочу жайларды макулдашат.

11. Кызмат керсетуучу езунун мумкунчулугуне жараша тургундарды кайра иштетуучу калдыктарды сорттоп салуу учун мушектер менен камсыздайт,

12. Абонент кайра иштетилуучу калдыктарды иргее/соргтоо боюнча езунун милдеттенмелерин адилеттуулук менен аткарган учурда, кызмат керсетуучу андай кардар учун тарифтик бааны темендетуу мумкунчулугун карап чыгат.

18. Таштандылар салынган мушектерду жуктее учурунда чачылган таштандылар учун жоопкерчилик кызмат керсетуучуге жукгелет.

19. Чарба ишмердуулугун жургузуучу мекеме-уюмдардын таштандыларын чогултуу жана убактылуу сактсо ошол ишканалардын ушул максат учун атайын жабдылган шаймандарынын кучу менен ишке ашырылат.

24. Тузулген келишимдерге ылайык абоненттерден таштандыларды чыгаруу катуу гурмуш-тиричилик калдыктарды чыгаруу боюнча кызмат керсетуучу тарабынан ишке ашырылат.

33. Коомдук жайларга таштанды челектерин орнотуу зарыл.

39. Таштандыларды уруксатсыз таштоого, ерттоеге кунеелуу адамдар укук бузуулар женунде колдонуудагы мыйзамдарга ылайык жоопкерчиликке тартылат.

40. Таштандыларды уруксатсыз таштаган адамдарды аныктоого мумкун болбогон учурда, таштандыларды жок кылуу жана уруксат берилбеген таштанды таштоочу жайларды рекультивациялоо жергиликтуу ез алдынча башкаруу органы же ал жактан ыйгарым укук берилген адам тарабынан белгиленген тартипте, белгиленген меенеттерде аймактын менчик ээсинин же жерди пайдалануучунун каражаттарынын эсебинен жургузулет.

41. Таштандыларды жок кылуучу жайларды кутуу учун жоопкерчилик жергиликтуу ез алдынча башкаруунун аткаруу органына жана таштандыларды чыгаруу боюнча кызмат керсетуучуге жуктелет.

4.СанитардЫI(тейлвв жана аймакты тазалоону уюштуруу

42. Жалпы пайдалануучу жайларды санитардык жактан тейлее таштандыларды, калдыктарды узгултуксуз тазалоону, кышында - карды, музду тазалоону, жолдун белугун жана аροону камтыйт.

43. Уюмдар, чарба жургузуучу субъекттердн менчик ээлери, турак жайлардын жана турак эмес жайлардын менчик ээлери ез каражаттарынын эсебинен белунген, бекитилип берилген жана ага чектеш аймактарды кун сайын санитардык тазалоону ез алдынча жургузууге, же болбосо жергиликтуу ез алдынча башкаруу органы менен

келишими бар санитардык тазалоо кызматтарын керсетуучу менен тиешелуу келишимди тузууге милдеттуу.
44. Таштандыларды сактоо кызмат керсетуучу менен тузулген келишимге ылайык жургузулет.
45. Технологиялык карталарга жана башка документтерге ылайык муниципалдык заказ боюнча башка коомдук аймактардын кечелерун, аянттарын, сейил бактарын, ирригациялык тармактарын тазалоо иштерин уюштуруу жана жургузуу учун кызмат керсетуучу жоопкерчилик тартат.
46. Имараттардын жана курулуштардын, турак жана турак эмес жайлардын менчик ээлери, ижарачылары, аларга бекитилген аймактардын чегинде, чарбалык жана турак жай участокторун, жашь!л аянтчаларды жана ирригациялык тармактарды узгултуксуз тазалоону, кутууну камсыз кылуууга милдеттуу, анын ичинде:

5. Тартипти, тазалыкты жана кврктендурууну камсыз кылуу

54. Юридикалык жана жеке жактар шаардын буткул аймагында, анын ичинде коомдук жайларда тазалыкты жана тартипти сактоого, керктендуруу элементтеринин (жолдор, тротуарлар, газондор, кичи архитектуралык формалар, сырткы жарыктандыруу, ирригациялык туйун ж.б.) бузулушуна жана зыян тартышына жол бербееге, ар кандай мулк объектилерине кам керууге милдеттуу.
57. Ишканалардын жана жеке чарбалардын ички аймактарында, жер тилкелеринде таштандыларды, жалбырактарды, контейнерлерди, автоунаалардын денгелектерун, ендуруш калдыктарын ерттеэге, от жагууга, таштандыларды кемууге тыюу салынат.

6. Жашылдандыруу

59. Обьектилерди жашылдандырууга теменку иштер кирет:
- бак-дарактарды отургузуу,
- бак-дарактарды жана бадалдарды, гулзарларды багуу боюнча иштер
- жер кыртышын азыктандыруу, сугаруу, жумшартуу, отоо чептерду тазалоо, есумдуктерду зыянкечтерден, илдеттерден жана отоо чептерден коргоо, жылуулукту суйуучу есумдуктерду коргоо (бардык тиешелуу жумуштарды аткаруу менен), жер семирткичтерди, таштандыларды жуктее жана тушуруу;
-куурап калган жана купай турган дарактарды кыюу жана башкалар;
- жерлерди жашылдандырууга тиешелуу жана башка дагы жумуштарды аткаруу. 60. Жашыл аймактарды талаптагыдай кутуу жана сактоо учун жоопкерчилик теменкулерге жуктелет:
- турак жайлар жайгашкан кичи райондордогу жана квартал ичиндеги участоктордо - уй жана кварталдык комитеттерге, турак жай ээлеринин бирикмелерине, имараттарды ижарага алуучуларга жана жер участокторунун ээлерине;
- уюмдардын, ишканалардын жана башка юридикалык жактардын аймактарында ошол жердеги уюмдардын жетекчилерине;
61. Жашыл аянттардын бардык турлеру учун сугаруунун жыштыгы май айынан октябрды кошо алганда 7-10 кунде бир жолудан кем эмес болушу керек.
62. Жашылдандыруу объектилериндеги жашыл аянттарды сугаруу эртен менен саат 8.00-9.00ден кечиктирбестен же кечинде саат 18.00-19.00ден кийин жургузулет.
63. Кызматтарды/иштерди сунуштоочу жашыл аянтчалардын таажысын ез убагында кыркууну камсыз кылат.
64. Таажыны санитардык кыркуу иштерине - эскирген, илдетке чалдыккан, куурап калган жана бузулган бутактарды, ошондой эле таажысы ичине карай ескен же бири-бирине жакын жайгашкан бутактарды алып салуу сыяктуу иштерди аткаруу камтылат. Санитардык кыркуу жыл сайын буткул вегетация мезгилинде жургузулет.
65. Тузулушун келтируу учун кыркуу - таажыга ылайыктуу тузулушту камсыздоо, есумдуктердун бийиктигин тегиздее, жол белгилеринин, светофорлордун ж. б.

керунуусун камсыз кылуу максатында жургузулет. Бак-дарактарды жана бадалдарды калыптандыруу иштери бак-дарактар чандашьш (ширелерин белуп чыгаруу) жаткан мезгилде (апрель-май) жургузулбейт.

66. Аймактарды жашылдандыруу аларды курулуш материалдарынын калдыктарынан, таштандылардан тазалоодон, жер астындагы коммуникацияларды жана курулмаларды тешееден, жолдорду, отмелерду, тротуарларды тешееден, аянтчаларды жана тосмолорду иретке келтиргенден кийин жургузулет.

67. 8сушу начар бак-дарактарды жана бадалдарды, таажысы бузулган (бир жактуу" жалпак ж.б.), жаракалары бар, ошондой эле зыянкечтерден жана илдеттерден жабыркаган бак-дарактарды отургузууга тыюу салынат..

69. Менчигинин туруне карабастан, аймагында жашыл аянтчалары бар юридикалык жана жеке жактарга, ишканалардын, уюмдардын жана мекемелердин жетекчилерине милдеттендирилет;

-жашыл аянтчаларды талаптагыдай кутуу жана сактоо жоопкерчилигин алгандар теменкулерду камсыздашат:

- иштеп жаткан жашыл аянттардын бузулбай жана жок кылынбай толук сакталышына, ошондой эле есумдуктерду зыянкечтерден, илдеттерден жана отоо чептерден коргоону камсыз кылууга;

- жашыл зоналарды ез убагында квалификациялуу кутууну жана реконструкциялоону (капиталдык ондоону), анын ичинде бул иштерди аткарууга жашылдандыруу боюнча адистештирилген ишканаларды тартуу жолу менен камсыз кылуу;

- жашыл зоналар ескен аймактардын тиричилик жана ендуруш калдыктары, курулуш калдыктары, канализация сыяктуу есумдуктерге зыяндуу башка заттар менен булганышына жол бербеэ;

- жайында жана кургакчылыкта газондорду, гулзарларды, бак- дарактарды жана бадалдарды сугаруу;

- жаны бак-дарактарды жана бадалдарды отургузуу, жолдордун тармагын езгертуу менен кайра куруу жана техниканы жайгаштыруу иштери агротехникалык шарттарды так сактоо менен белгиленген тартипте макулдашылган долбоорлор боюнча гана жургузулууге тийиш;

- багуу жана ондоо процессинде жургузулген бак-дарактарды жана бадалдарды кыюу жана кайра отургузуу иштери бардык учурларда ушул Эрежелердин талаптарына ылайык жузеге ашырылат;

70. Жашылдандырылган аймактарда теменкулер тыюу салынат:

- жашыл аянтчаларды кыюуга же жок кылууга уруксат берилген учурларын кошпогондо, жашыл аянтчаларды бузууга жана жок кылууга;

- тиешелуу кызматтардын макулдугу жок бак-дарактарды, бадалдарды ез алдынча кыюуга жана отургузууга, огороддорду жана газондорду иретке келтирууге;

- б жолдору тазалоодон алынган таза кардан тышкары, таштандыларды, карларды жана муздарды тегуучу жайларды уюштурууга;

- калдыктарды жана башка булганган заттарды газондорго тегууге;

- жалбырактарды куйгузууге, жапырт жалбырак тушуу мезгилинде аларды арыктарга шыпырып салууга, алар менен бак-дарактарды жана бадалдарды кемуп салууга (аларды кече бойлой жайылып кетпеши учун уймектерге чогултуу, же белунген жерлерге алып салуу же таштанды жайларына алып баруу максатка ылайыктуу);

- от жагууга жана ерт коопсуздугунун эрежелерин бузууга;

- бак-дарактарга мыктарды кагууга, бак-дарактарга зыян келтируучу илгичтерди, кернек-жарнактарды, кулактандырууларды, мамлекеттик номурларды, белгилерди, электр зымдарын, лампалардын электр гирляндаларын, туу гирляндаларын чаптоого, тикенек зымдарды жана башка тосмолорду тосууга;

- дарактардан шире, чайыр алууга, кабыгын кесип, оюктарды, жазууларды жасоого жана башка механикалык зыян келтирууге;

- белгиленген эрежелер боюнча макулдашуусуз инженердик коммуникацияларды тешее учун казуу иштерин жургузууге;

газондордо жана жашыл мейкиндиктери бар башка аянттарда транспорт каражаттарын еткеруу жана токтотууга;
- гулдерду узуп, дарактардын жана бадалдардын бутактарын сындырууга;
71. Жашыл аймактарды жаныдан куруу, реконструкциялоо, калыбына келтируу боюнча бардык иштер жергиликтуу ез алдынча башкаруу органы же ал ыйгарым укук берген уюм менен белгиленген тартипте макулдашылып, иштелип чыккан жана бекитилген долбоордук документтерге ылайык жургузулууге тийиш.

7. Тышкы жарыктандыруу

72. Муниципалдык мен-шктеги тышкы жарыктандыруу тармактарын тейлое айыл екмету тарабынан дайындалган кызмат керсетуучу/подрядчы тарабынан жургузулет.
73. Жарык беруучу тармактарды эксплуатациялоо Кыргыз Республикасынын 8кметунун 2012-жылдын 22-августундагы №155 токтомун менен бекитилген электр энергиясын пайдалануу эрежелери менен женге салынат.
74. Тышкы жарыктандырууну куйгузуу жана ечуруу айыл екмету орг тарабынан иштелип чыккан жана бекитилген графиктер боюнча жургузулет.
75. Жергиликтуу бийлик коомдук жайларда иштебей турган кече чырактарынын санына жол берилген ченемди белгилейт.
78. Сырткы жарыктандыруунун жана майрамдык иллюминациянын жаныдан киргизилген элементтерин жайгаштыруу жергиликтуу ез алдынча башкаруунун аткаруу органы менен макулдашылат.

8. Эрежелерди бузгандыгы учун юридикалык жактардын, кызмат адамдарынын жана жарандардын жоопкерчилиги

79. Ушул Эрежелерди бузгандыгы учун Кыргыз Республикасынын колдонуудагы мыйзамдарына жана башка ченемдик укуктук актыларына ылайык тартиптик, жарандык жоопкерчилик белгиленет.
80. Бул Керктендуруу эрежелерин бузууга кунеелуу юридикалык жана жеке жактар Кыргыз Республикасынын укук бузуулар женунде кодексинин 114-беренесинин 1-пунктуна ылайык жоопкерчиликке тартылышат.
81. Таштандыларды белгиленбеген жерлерде чыгарган, ерттеген юридикалык жана жеке жактар Кыргыз Республикасынын укук бузуулар женунде кодексинин 115-беренесине ылайык жоопкерчилик тартат.
83. Укук бузуулар женунде иштерди кароого ыйгарым укуктуу жергиликтуу ез алдынча башкаруу органдарынын атайын комиссиялары белгиленген тартипти бузгандарга Кыргыз Республикасынын укук бузуулар женунде кодесине ылайык жаза чараларын керет,
84. Укук бузуулар боюнча комиссиянын иши жобо менен женге салынат.